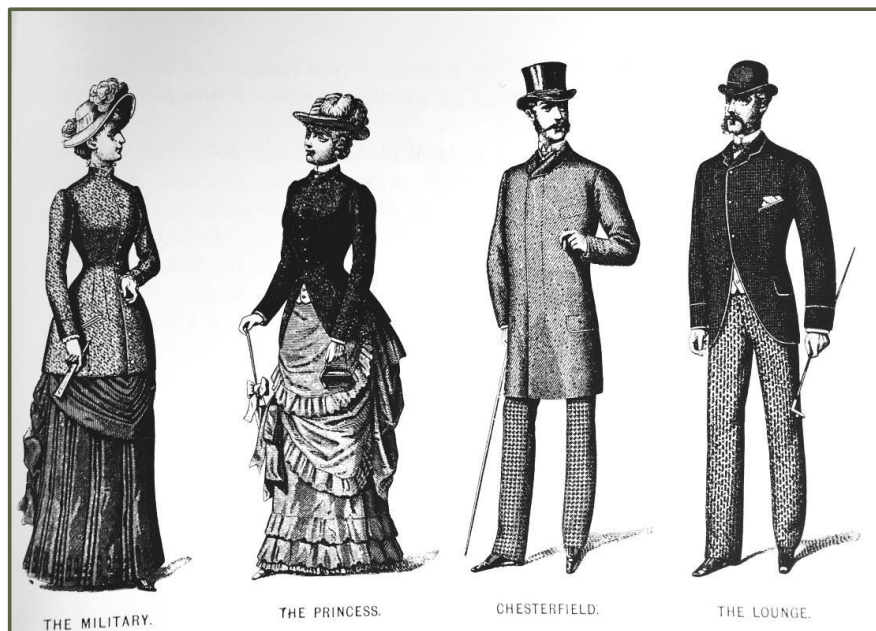

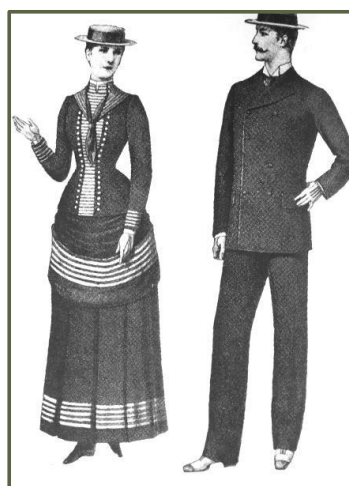
duia per les nits en les ocasions d’etiqueta. A més a més, quan les dames es retiraven, estava permès posar-se un *smoking jacket* per fumar.

Imatge 70. Vestits anglesos de primavera i estiu (1884).

Imatge 71. A l’esquerra, vestit masculí amb uns pantalons ajustats fins els genolls, una jaqueta d’aspecte militar i una petita gorra. A la dreta, un vestit femení per muntar en bicicleta (1878 – 1880).

Imatge 72. Vestit de platja masculí i femení (1886).

Imatge 73. Textura i disseny del dibuix tweed.

Els pantalons eren de pinça i els colls cada vegada eren més alts –*chocker*–. La vestimenta de carrer podia ser blava o de dibuix de *tweed*⁴⁷, i es complementava amb una **armilla** bastant adornada. També s’hi afegien **corbates** i **llaços** de diferents formes i colors.

Taula 12. Secció ‘Sabies què...’ sobre l’època del Romanticisme

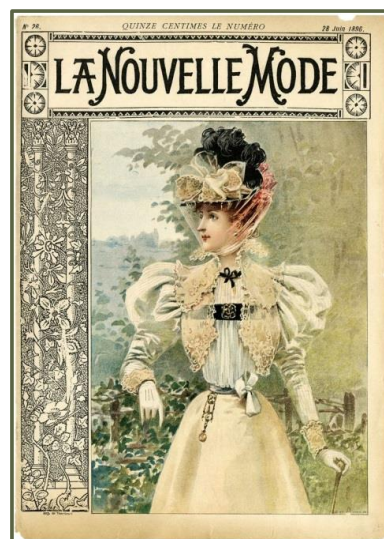
Sabies què...?

1. El mirinyac va sorgir d’una lleugera gàbia inventada per Auguste Person al segle XIX.
2. La guerra de la independència grega (una guerra entre Europa i el Gran Turc del 1821 al 1832) va estimular el gust per l’exotisme i els turbants van causar furor al voltant de 1833.
3. Un dels pentinats més característics de l’època va ser el *pentinat a la girafa*, que consistia en pentinar-se al cabell un monyo molt alt.
4. Durant el Romanticisme, s’admirava la pal·lidesa del rostre i algunes dones van arribar a l’extrem de beure vinagre per seguir aquesta moda.
5. A causa de la quantitat excessiva de roba que portaven les dones, es pensava que era necessari demanar perdó quan es mencionaven els turmells.
6. Durant la dècada del 1840, es va crear en les dones una gran passió pels vestits de muntar a cavall.
7. En aquest període es feia tot el possible per a que les dones semblessin més petites, per aquest motiu, s’acostumaven a fabricar les sabates sense talons. Es creia que era a causa de la baixa alçada de la reina Victòria d’Anglaterra.
8. Les faldilles amb crinolines es van fer tan grans que no era possible que entressin dues dones juntes en una habitació o que s’asseguessin en el mateix sofà perquè els volants ocupaven tot l’espai.

⁴⁷ Teixit en sarja de llana amb aspecte robust, gruixut i rugós.

3.3.13. El segle XX: primeres avantguardes (1900-1939)

L’etapa que compren l’inici de segle XX i l’esclat de la I Guerra Mundial va ser definit com «els últims bons temps de les classes altes». Es caracteritzava per la gran ostentació i excentricitat de la societat, degut a la barreja d’aquesta amb la Cort, centrada en satisfer les demandes personals dels reis. Cada vegada més, augmentava el consum en roba, menjars i activitats lúdiques. Però durant els primers anys del segle XX, el rol femení patí una profunda transformació. La dona es *descontilla*, tant en sentit literal com figurat, ja que a més d’abandonar la cotilla, aconseguix més llibertat i passa a ocupar un lloc més actiu dins la societat. Cal fer una especial referència al sorgiment de grans marques de moda que van portar un gran pes en l’evolució de la indumentària, com per exemple Chanel, Dior, Yves Saint Laurent... o revistes com Vogue.

Imatge 74. Portada de la revista francesa de moda *La Nouvelle mode*, 28 de juny de 1896.

Imatge 75. Il·lustració de l’any 1900 que mostra les diferències entre la silueta d’una dona que utilitza la cotilla curta i la d’una que porta el nou model de cotilla abdominal o eduardiana.

Com ja hem vist abans, la moda femenina reflectia l’època i els valors que es donaven en la societat d’aquell moment. En aquest moment, destacava el gust per les dones madures, aquelles que havien pervingut un desenvolupament complet. És ara aquest moment quan sorgeixen les anomenades **cotilles abdominals** que empenyien el bust cap en davant i els malucs cap enrere, creant la peculiar silueta en forma d’aquest. La **faldilla** s’eixamplava en forma de campana i el cos s’omplia de **casagues de randa**. Cal esmentar la incorporació d’un petit **coll de randa** subjectat amb balenes i la gran importància dels **guants** llargs. A més, les plomes tenien un paper molt destacat dins

l’abillament femení, com per exemple les **boàs** al voltant del coll.

Les peces més comunes d’aquest primer període van ser:

- Les **bruses**: adornades amb plecs i afegits.
- El **gipó**: era molt popular el **cosset Eton**.
- Les **mànigues** eren bastant llargues, quasi tapant mitja mà.

Imatge 76. Figura de la dona del 1900.

El 1910 es va produir un canvi notable en la vestimenta femenina: els colors pàl·lids es van substituir pels colors cridaners i vistosos. Els rígids **cossets** van ser reemplaçats per una roba molt més suau i lleugera. Les **faldilles acampanades** desapareixen i es fabricaven més estretes a la vora fins a donar

lloc a la **faldilla travada**, que dificultava el caminar i tendien a pujar. Per això, es van crear uns petits pantalons anomenats **Harem**, però no van arribar a tenir èxit. L’ornament favorit en aquell moment eren els **botons**, que es cosien per tot arreu.

Imatge 77. “La liberé del corset pero las até a las piernas,” – G. Barbier. Dones de l’època vestint la faldilla travada i els pantalons Harem.

Imatge 78. Home vestint el lounge suit amb el barret Homburg.

El 1913, els colls dels vestits van evolucionar fins a formar el **coll a V**, que per a molt metges esdevenien un perill per a la salut perquè exposaven el coll a l'aire. Consegüentment, es van crear unes bruses amb un triangle obert al pit, les **bruses pulmonia**.

En la moda masculina quotidiana predominava el **lounge suit** amb un barret de fong o **Homburg**. Quan els homes havien de vestir d'etiqueta anaven amb **barret de copa i redingot**. L'aixovar masculí predominava el **coll de lli blanc alt** que, en algunes ocasions, arribava fins sota la barbata. A mitjan segle XX començà a popularitzar-se la roba interior d'una sola peça: el **union suit** que agrupava la samarreta interior amb els calçotets.

L'any 1914 va marcar l'inici de la Primera Guerra Mundial. Les dones van ocupar els llocs de treball que deixaven vacants els homes que marxaven al front. Les noves responsabilitats adquirides i el nou paper actiu que assumien requerien una major comoditat. La peça que fins aquell moment havia estat imprescindible, la cotilla, dificultava la llibertat de moviments pel treball.

Imatge 79. Samarreta i calçotets d'una sola peça: el union suit.

Imatge 80. Dones amb vestit-sastre.

A més, les cotilles es confeccionaven amb materials, com l'acer, que en ple conflicte bèl·lic s'havien convertit en imprescindibles per la fabricació d'armament. Això provocà que els vestits extravagants es consideressin fora de lloc i començà a fer-se popular el **vestit sastre**.

Imatge 81. Noia en roba interior, anys 1920. Els cinturons portalligacames van permetre subjectar les mitges.

Quan al 1919 la Guerra va finalitzar, la moda tornà a sorgir. Les faldilles eren encara llargues per intentar donar forma el cos en forma de cilindre. Per això van sorgir faldilles en forma de tub anomenades **faldilles barril**. La cintura va desaparèixer per complet i van aparèixer molts vestits amb el tall de la cintura a l’altura dels malucs.

La desaparició de la cotilla, que va portar associada l’extinció d’altres peces estretament relacionades, va significar l’aparició d’un nou tipus de dona. També va comportar l’aparició de nous sistemes de subjecció per a les mitges que, fins aleshores, es lligaven a la cotilla, com per exemple les **lligacames**. També convé destacar l’ús de les **portalligacames**, un cinturó del qual penjaven elàstics per lligar-hi les mitges. Tot va esdevenir un escàndol amb l’aparició de la faldilla curta, que va provocar una vertadera revolució. A més, les **calces** es van fer més curtes i més lleugeres. Però si hi ha una peça protagonista en aquest període és

el **sostenidor**. Els sostenidors van transformar el concepte de roba interior femenina i el seu principal avantatge era que feien la mateixa funció que la cotilla (donar forma, reafirmar i sostenir el pit) però sense els inconvenients d’aquesta peça.

Els vestits eren de línies esveltes i rectes, de vegades més amples a les espatlles que als malucs. Hi havia admiració per les noies altes. Els vestits de dia es van escurçar, mentre que els de nit arribaven fins a la punta dels peus. Tant uns com un altres s’acompanyaven de vegades amb petites capes. El gipó estava molt de moda.

Imatge 82. Homes americans vestint els pantalons knickerbockers que arribaven fins sota el genoll.

En el sector masculí, el **redingot** s’havia convertit

en un element incompetent i el **jaqué** o **mornin coat**, només es veia en els casaments o en els funerals. A més a més, les armilles van ser substituïdes per les **jaquetes creuades**. El principal canvi del 1920 va ser l'amplada dels pantalons, els anomenats **Oxford bags**, que no

Imatge 83. Capses de mitges de la marca Frine i de Betty Boop (MB7673). El dibuix de Betty Boop va ser creat als anys 1920 i es va convertir en un símbol sexual.

van tenir èxit i van desaparèixer a la dècada dels 30. Paral·lelament, va sorgir un altre tipus de pantaló: els **knickerbockers** que arribaven fins sota el genoll.

L'esclat de la crisi econòmica a finals de la dècada dels 20 però, va afectar la indumentària femenina, que va comportar a un procés d'alliberació del cos que esdevingué imparable.

El camí cap a la Segona Guerra Mundial va crear un ambient confós per la moda: aquesta es modificava fàcilment i els mateixos dissenyadors estaven igual de confosos que el públic: es van intentar recuperar les **cotilles ajustades**, una moda romancista... però no va tenir èxit. Finalment, la **faldilla** es mantingué curta i recollida a la manera camperola.

«Res no en canvia tant com la silueta. Qualsevol dona pot diferenciar-se de la seva veïna en la forma de vestir tant com el sol de la lluna; i les dos van bé. L'única cosa que s'ha de tenir en comú és una cintura diminuta, que s'aconsegueix, si és necessari, usant unes cotilles superlleugeres de balenes i cordons. No hi ha, una sola silueta femenina a París que no s'estrenyi la cintura.» (Vogue 1939)

Una vegada va esclatar el gran conflicte el 1939, la indumentària però no va perdre pes com havia passat durant la Primera Guerra Mundial, sinó que va demostrar la força que les modes reflecteixen l'estat d'ànim de les persones en aquell moment, tant políticament o econòmicament. Als Estats Units,

Imatge 84. Indumentària femenina l'any 1939 amb cintures recollides, cotilles ajustades, barret i guants.

la moda va evolucionar a partir dels models de preguerra: les **faldilles** es van eixamplar a partir d'unes cintures recollides i d'unes **cotilles** ajustades, i també es vestien **barrets** i **guants**. Aquest tipus de roba va ser l'enveja d'Europa i farà que, al 1970, la moda americana influís sobre l'europea. Per acabar, aquesta tràgica crisi va tendir cap a una moda plena de luxes i de nostàlgies. Les faldilles es van acabar eixamplant i les dones mostraran la necessitat de canviar els rígids talls masculins per mostrar les corbes femenines.

La recuperació econòmica dels anys cinquanta i el conseqüent entusiasme generalitzat es va traduir, en moda, com una febre de consumisme i un malbaratament de la creativitat i la elegància.

Per fer-nos una idea de la moda durant la postguerra, us mostro ‘El New Look de Dior el 1947’, basant-se en l'estil dels anys 1860:

- ✓ Les **cintures encotillades**.
- ✓ Les enormes **faldilles folrades**.
- ✓ Els **cossatges modelats** (va arribar fins i tot a minimitzar el bust i els malucs perquè ressaltessin més les corbes).
- ✓ Les **sabates d'agulla** poc pràctiques.
- ✓ Els amples **barrets**.

Imatge 85. New Look de Dior el 1947.

Ben aviat però, van arribar els daurats anys 60. Fora de París s'estava organitzant una jove revolució per una moda pròpia i juvenil que es diferenciava de la indumentària maternal, és a dir, la roba que duïen les mares d'aquests joves. N'és un bon exemple la moda popular de “l'estudiant d'art”, que s'oposava al luxe de la vestimenta. Altres, tenien el seu origen a la roba d'esport americana: els **pantalons cigarret**, les **sabates** planes semblants a les de ballet i els **texans**. D'altra banda, altres tenien el seu origen en la moda d'alta costura: enormes **jaquetes**, les **rebeques**, les **camises** d'estil masculí de Chanel... Cal afegir també l'arribada de les **minifaldilles** (per sobre la cuixa) que van fer que els escots es fabriquessin

Imatge 86. Look de Chanel l'any 1960 amb els pantalons cigarret, sabatilles semblants a les de ballet i camisa estil masculí.

més baixos i els tops més transparents. La roba interior es va reduir encara més de mida per poder portar-se amb les minifaldilles.

La rebel·lió dels 60 protagonitzada pels joves, va començar a guanyar pes. A conseqüència, es va iniciar una altra moda que es caracteritzava per un món més poètic de somiadors idíl·lics en una tarda d'estiu. Dibuxos de flors estampades, suaus cotons, els **enagos de randa**, **barrets de palla**, **pantalons acampanats**, **faldilles** fins els peus, pentinats arrissats i ondulats coberts de flors... formaven part de la denominada moda hippy.

Durant la dècada dels 70 i 80, es va començar a buscar inspiració en el passat: els **pantalons acampanats** es vestien amb **bruses senzilles** i **jaquetes**, les **faldilles** simples però cada vegada més llargues, l'ús d'**armilles** i **barrets** combinats i per últim, els **vestits de punt**. La part de la cama que quedava a la vista es va cobrir amb **mitjons** brillants i **escalfadors**.

Encara més, tot tipus de pantalons i peces de punts van començar a ajustar-se al cos i

Imatge 87. Moda hippy dels anys 60.

la moda va donar molta importància a la bona forma física del cos. De manera que es fabricaven peces de roba més eròtica i la moda interior va evolucionar cap un acabat més suau i sense costures.

Degut als grans dos conflictes que es van patir durant aquest segle, la indumentària masculina era cada vegada més informal; hi havia poques ocasions per dur vestit. Al treball s'hi anava amb **pantalons de pana** o **cotó**, tot i que les **camises** variaven des de ratlles i amb

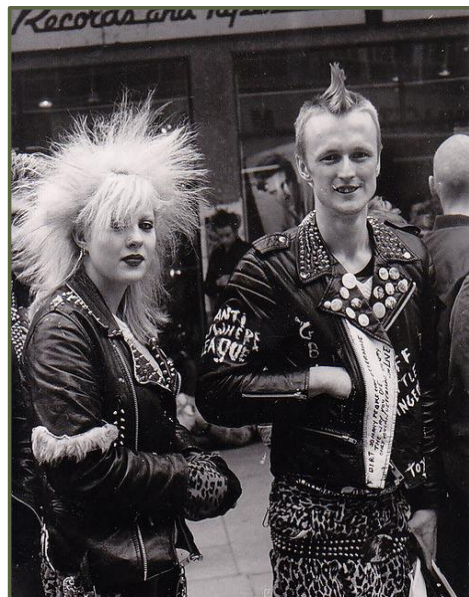
Imatge 88. 'Els Beatles' l'any 1960 vestint amb pantalons de pana negra i camisa blanca amb puntes arrodonides.

coll fins dibuixos de flors. El **coll** va ser un element molt important dins d'aquest sector i va tenir moltes modificacions al llarg dels anys. Finalment, es va simplificar amb les puntes arrodonides. La **camisa** va adoptar una cintura inspirada en la moda femenina i les **jaquetes esportives** i dels **bombarders** van guanyar molta popularitat.

Altrament, l'**esmòquing** va entrar en decadència. Això explica per què no es va modificar el seu disseny. En resum, els homes portaven sovint la mateixa roba per treballar que per sortir.

Durant el final d'aquest període, van sorgir una gran varietat de tendències socials:

- ✓ La naturalesa: vestits ornamentats amb motius florals i vegetals.
- ✓ El moviment d'alliberament femení: les **faldilles tweed**, els voluminosos **enagos** campestres i les **mitges pantalons** gruixudes.
- ✓ El punk, com una expressió de violència contra una època de fort atur juvenil que va tenir repercussió al món musical. La moda punk vestia els **pantalons** amb cadenes, imperdibles travessant les orelles i el nas, el cabell rígid i punxegut tenyit de diferents colors.
- ✓ Estil retro: es caracteritzà per ser una moda més moderna i neta. Aquesta tendència s'inspirava en estils i dissenys més antics però utilitzant materials nous i contemporanis per a la seva reproducció.
- ✓ Estil country: roba inspirada en Western, el llunyà Oest.

Imatge 89. Estil punk l'any 1970.

- ✓ Estil dels “nous romàntics”: Destacaven els **bloomers** (pantalons bombatxos), els **enagos** i les **bruses** blanques de volants.
- ✓ Pin-Up: el model femení de les *pin-up*, aquelles noies que adoptaven postures suggeridores, lluint tota mena de roba sexy, es va popularitzar i es va exportar arreu, amb l’ajuda d’una poderosa arma publicitària: el cinema⁴⁸.

Com a culminació del moviment present en la moda americana des dels 60, la seva roba unia la camisa tradicional, el pantaló, la faldilla, la jaqueta i la forma dels vestits més senzilla.

Imatge 90. Moda femenina dels 80.

En pocs mots, hem vist que durant aquest segle la moda varia molt i és irregular. És per això que sorgeixen diferents estils i formes de la indumentària: tot plegat reflecteix la inestabilitat de la societat. La moda havia impulsat el moviment d’alliberació femenina que va tenir un gran èxit creant una dona forta, lluitadora, treballadora i segura de sí mateixa. El sorgiment de diferents marques i revistes de moda van tenir (i tenen) un paper molt important en l’evolució de la moda i van jugar un paper innovador proporcionant punts claus per crear un criteri personal en la moda i trobar un estil propi per a cadascú.

Taula 13. Secció ‘Sabies què...’ sobre el segle XX

Sabies què...?

1. En aquesta època, els vestits de nit tenien escots exagerats. En canvi, els de dia cobrien el cos per complet.
2. Molts vestits d’aquesta època estaven pintats a mà.

⁴⁸ Aquestes són unes de les tendències més significatives durant aquest període. He d’esmentar però, que al segle XX sorgeixen moltes modes i estils diferents que no he esmentat ja que el meu treball de recerca només té com a objectiu un anàlisi més general de la vestimenta i de la moda.

3. Amb l’arribada de la faldilla curta, l’arquebisbe de Nàpols va atribuir el terratrèmol d’*Amalfi* (1904) com una expressió de la ira de Déu contra una faldilla que no arribava més enllà del genoll.
4. El 1917, el govern americà va demanar a les dones del seu país que s’abstinguessin d’utilitzar cotilles com a mesura per millorar les reserves d’acer del país, i en només un any, es va aconseguir estalviar una gran quantitat de metall que es va poder destinar a l’esforç bèl·lic.
5. Les lligacames tenien un gran simbolisme: treure la lligacama a una dona equivalia a conquerir-la, era un símbol de lliurament i de rendició perquè permetia que es traguessin les mitges.
6. El nou ideal eròtic (dècada dels 20) va ser l’**andrògin**: les dones s’esforçaven per assemblar-se als homes. I així ho van aconseguir ocultant les corbes i tallant-se el cabell a l’estil *garçonne*.
7. Els calçons que portaven els oficials de la guàrdia durant la I Guerra Mundial diferien dels que portaven els oficials que no eren de cossos especials; els dels primers eren molt folgats i tan solts que penjaven per sobre de la vora de les **polaines**.
8. Durant la Segona Guerra Mundial, les mitges van ser molt escasses, per això moltes dones van dissimular la seva absència bronzejant les cames amb productes artificials o fins i tot, pintant-se unes línies que semblessin les costures d’aquestes.

4. El present: el segle XXI

Fins aquí, hem vist l’evolució de la moda i la vestimenta durant la seva història. Un llarg recorregut que es reflecteix avui en dia en la roba que vestim. Per aquest motiu, dedicarem unes pàgines a parlar sobre la indumentària del present: la del segle XXI. El problema que s’ha hagut d’afrontar en aquest segle és que totes les formes de la indumentària ja havien estat inventades. La solució doncs era modernitzar les modes i la vestimenta dels segles anteriors amb nous materials i sempre confeccionant aquesta de manera pràctica per dur-la. Vull destacar que a causa que ens trobem a principis del segle XXI, és molt difícil elaborar una anàlisi complet que reflecteixi la vestimenta i la moda d’aquest període.

Imatge 91 . Costume National ha continuat amb la seva línia d’inspiració clàssica dels 50 però adaptat al Segle XXI.

En termes generals, avui en dia es mantenen els **texans** i les **minifaldilles**, ambdós sorgits durant el segle XX. L’alçada dels **pantalons** varia significativament cada any, les **faldilles llargues** tornen i se’n van segons la moda que les defineix, i s’introdueixen peces característiques d’altres cultures, com per exemple les **camises índies**. Per tant, parlem que al segle XXI coexisteixen diversitat de formes que es poden combinar les unes amb les altres sense que hi hagi un estil o uniforme imposat per la societat com passava en altres èpoques. *En els segles anteriors l’abillament femení era d’una manera i el masculí d’una altra, dins de certes diferències personals i de classe social, tots vestien igual. Ara no hi ha dues persones que portin el mateix. Una porta pantalons i jersei, i la del costat faldilla llarga i jaqueta, i la de més enllà minifaldilla i samarreta. La moda d’aquest segle es basa en la diversitat⁴⁹.*

⁴⁹ Irene Peláez, filòloga anglesa i redactora de continguts, a *Wall Street International web*.

A partir de l’any 2000, comencem a parlar de les tribus urbanes que es caracteritzen per tenir una marca i un estil determinat. Com hem pogut veure, durant el segle XX sorgeixen diferents estils o subcultures que es poden identificar per la seva forma de vestir, com per exemple l’estil punk. Aquests i la seva creixent exposició dels mitjans de comunicació com internet, han influït en la forma de vestir de les persones.

Imatge 92. S'incorporen peces dels anys 1980, tornant l'estampat florejat. S'usen els shorts i els pantalons de tir alt.

Pel que fa a la vestimenta femenina, els vestits clàssics han passat a formar part sobretot de la indumentària reservada per ocasions especials. En canvi, la vestimenta més pràctica i poc formal –xandalls, per exemple– es converteix en una de les peces més comuns per anar a treballar. S’incorporen estampats florejats com els dels anys 80. Les dones utilitzen **borseguins, esclaps i sandàlies**.

Amb l'arribada de cada temporada, els dissenyadors han llançat les seves col·leccions, en les que han demostrat el seu poder creatiu i les seves habilitats en l'art de la confecció per a les dones. Diem dissenyadors, perquè aquests en majoria són homes, que imposen cànons de moda amb esquemes masculins.

L'època que s'estén de l'any 2010 al 2015, la vestimenta de la dona es caracteritza per ser fresca sense grans complexitats: poc maquillatge, cabell natural... l'elegància segueix l'esquema *poc és més*. També es pot observar una alta modernització i, la recuperació d'estils i accessoris del pas del temps conegut amb el nom de *vintage* o estil retro o clàssic. Les creacions *vintage* intenten

Imatge 93. Moda vintage al segle XXI.

recrear productes antics que segueixen sent valorats i no es poden qualificar encara com a antiguitats.

Pel que fa els homes, han implementat a la seva indumentària escots en forma de V (sorgits a l'època del Rococó) i **pantalons** que trenquen amb la comoditat, i es transformen en estrets. El segle XXI ha trencat l'esquema monotemàtic que seguia les vestidures masculines anteriors i es podria dir que la moda masculina comença a créixer i busca una identitat, que es veu influïda per tendències i estils propis, sent fins i tot una mica arriscat i divertit.

Cal destacar a més, l'aparició de la roba ecològica, apareguda ja al el segle XX però que és en aquest segle quan ha tingut més ressò. La roba ecològica és roba que, tant en la plantació de la matèria prima com en el seu procés de transformació en teixit, no s'utilitzen productes químics derivats del petroli. La roba ecològica segueix l'esquema següent: reduir, reutilitzar i reciclar.

Com ja he esmentat a la introducció, degut a que ens trobem a inicis del segle XXI no és possible poder analitzar de manera completa i estructurada la vestimenta i la moda d'aquest període. Però sí que s'endevina que hi haurà canvis en les teles gràcies a la fabricació de nous materials que permeten obtenir peces de roba intel·ligent que funcionaran d'acord amb el nostre cos. De fet, avui en dia podem trobar algunes peces de roba interior que inclouen sensors que permeten monitoritzar les constants vitals, i així, conèixer el grau d'estrès, el ritme cardíac, la pressió arterial i fins i tot permetre la detecció del càncer de mama. També hi trobem els anomenats *dermotèxtils* o *cosmetotèxtils*, que permeten millorar l'aspecte físic a partir d'unes micropartícules que van alliberant el contingut del material a mesura que la persona es mou, com per exemple cafeïna per destruir les acumulacions de greix. Molts d'aquests productes no han arribat encara al mercat, però l'oferta s'amplia i creix ràpidament.

Així doncs, haurem d'esperar encara uns anys per poder treure conclusions sobre l'evolució del vestit i la moda d'aquest segle.

Per fer un breu resum gràfic de tot el descrit anteriorment he decidit crear una línia temporal amb dibuixos fets per mi que recullen els models de vestimenta que caracteritzen cada període. N'he realitzat una de la indumentària masculina i una altra de la indumentària femenina. L'objectiu d'aquesta il·lustració es ajudar al lector d'una manera més visual a comprendre millor l'evolució de la vestimenta i de la moda.

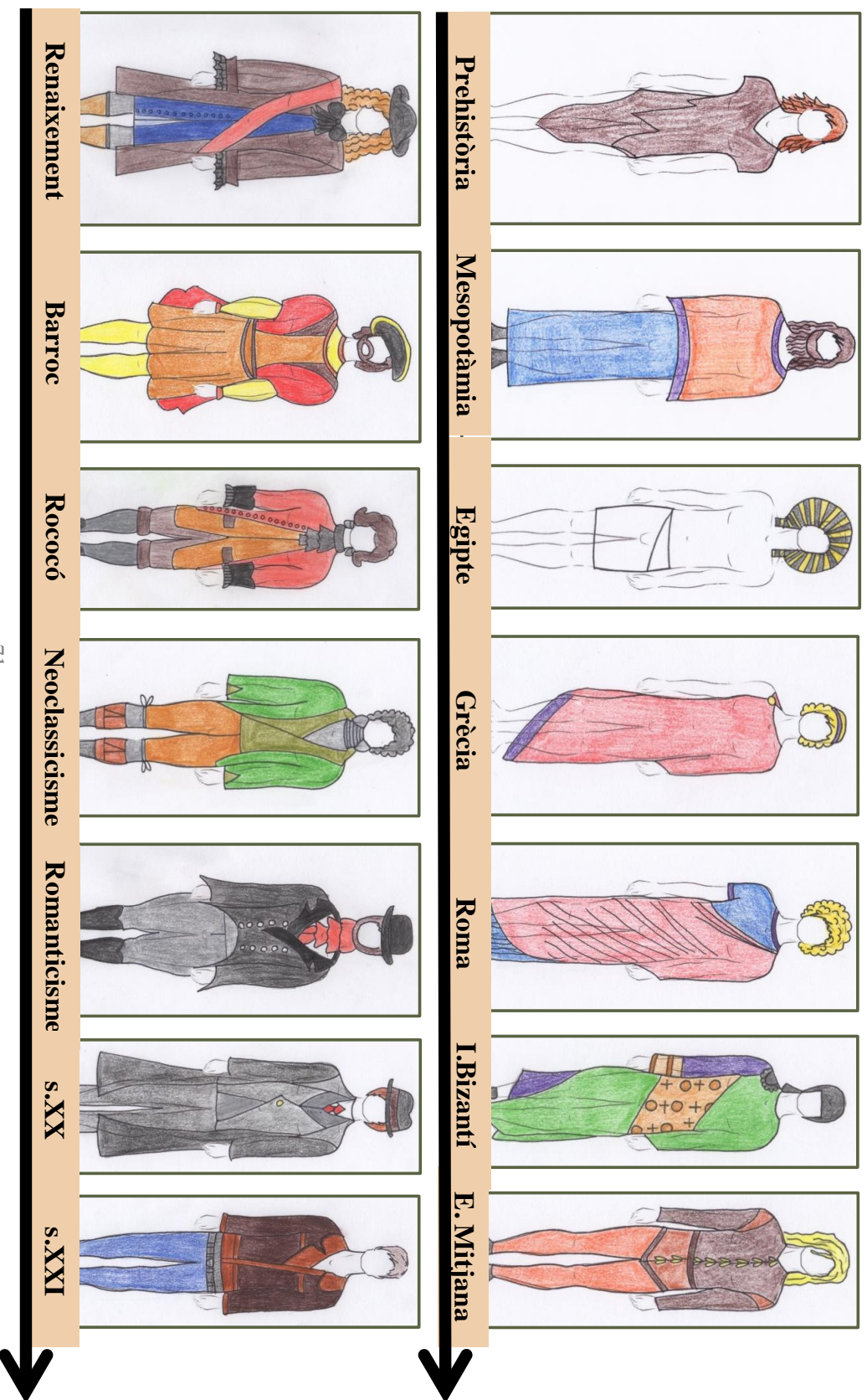
Com es pot observar en aquestes línies temporals, les formes del vestit al llarg de la història són hereves de les seves predecessores, i a més, cada etapa, inclou innovacions. Moltes d'aquestes desapareixen a l'etapa posterior però d'altres evolucionen fins arribar a adquirir formes més complexes, com per exemple el Rococó o Neoclassicisme, o més senzilles, com per exemple el segle XXI.

Com s'ha pogut veure en aquest gràfic sobre l'evolució del vestit masculí, la forma que s'atribueix al pantaló no apareix fins l'Edat Mitjana i des de llavors ja no desapareix. També s'observa com el gipó es manté durant molt de temps, fins al segle XXI, quan degut a la tendència a la simplificació de la vestimenta, aquesta peça desapareix. També es pot veure una clara predominança d'afegits que ornamenten la part superior del tors i el coll des del Renaixement fins al segle XX. En poques paraules, es pot dir que la indumentària masculina no pateix gaires canvis en comparació a la femenina.

Com es pot observar, la dona ha portat les cames tapades fins al segle XX degut al paper de subordinació a l'home que aquestes patien fins arribat aquest període. En canvi, no passa el mateix amb el bust, que es cobreix des de l'antiga Grècia i després es descobreix al Neoclassicisme fins arribar als extrems de deixar entreveure els pits. També es pot observar una gran importància del mirinyac, una peça fonamental a l'hora d'estructurar i donar forma al vestit. El mateix passa amb la cotilla, una peça interior que marcà la vestimenta del moment fins al segle XX. Per últim, cal destacar l'aparició dels pantalons al segle XXI, gràcies a la lluita per la igualtat de la dona, una peça fins llavors atribuïda a la indumentària masculina. En resum, la indumentària femenina ha tingut i té un paper molt més rellevant al llarg de història a causa dels continus canvis que s'han produït en aquesta.

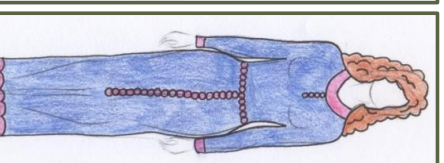
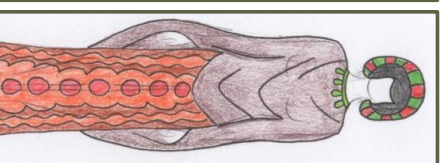
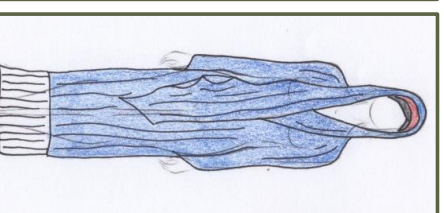
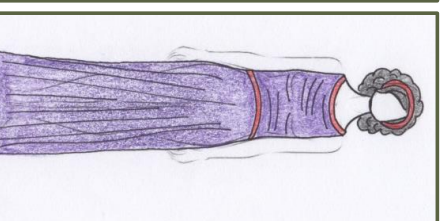
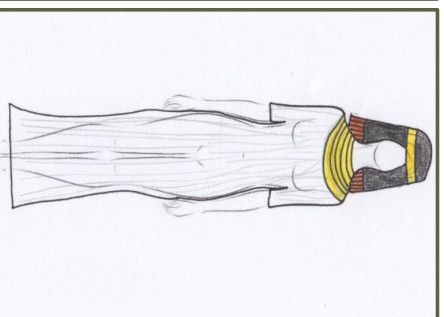
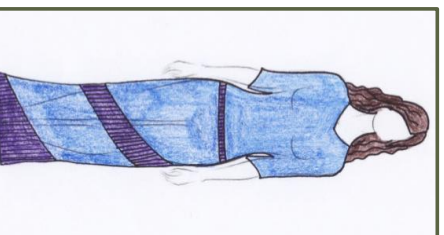
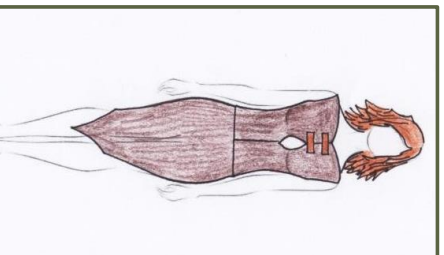
“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d'ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

4.1. La línia del temps – indumentària masculina

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d'ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

4.2. La línia del temps – indumentària femenina

Prehistòria

Mesopotàmia

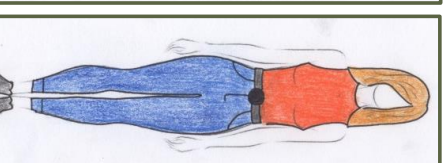
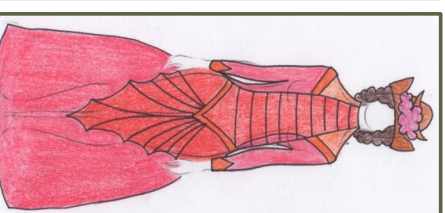
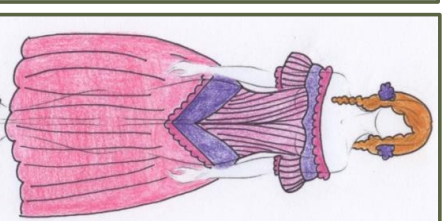
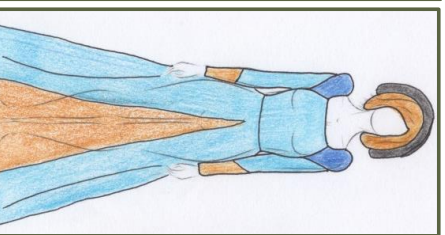
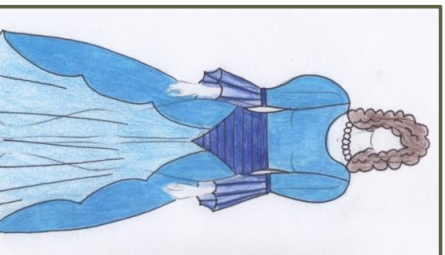
Egipte

Grècia

Roma

I Bizantí

E. Mitjana

Renaixement

Barroc

Rococó

Neoclassicisme

Romanticisme

s.XX

s.XXI

5. Desfilada de personalitats

Al llarg de la història de la moda, han sorgit diferents personatges que han acompanyat el creixement i desenvolupament d’aquests sectors incorporant elements i patronatges que han fet de la moda un grup ple de variacions. Es podria dir que, gràcies a ells, el disseny de moda s’ha convertit en un sector imprescindible per la societat i competent des d’aleshores. Per aquest motiu, és necessari dedicar un punt d’aquest treball a una petita recerca sobre les principals personalitats que han revolucionat el món de la moda: Coco Chanel i Christian Dior.

El motiu pel qual he escollit treballar sobre aquestes dues marques és pel fet que ambdues van tenir una consideració molt important en el seu moment i d’alguna manera, van marcar la història de la vestimenta, permetent que avui en dia la seva empremta segueixi viva.

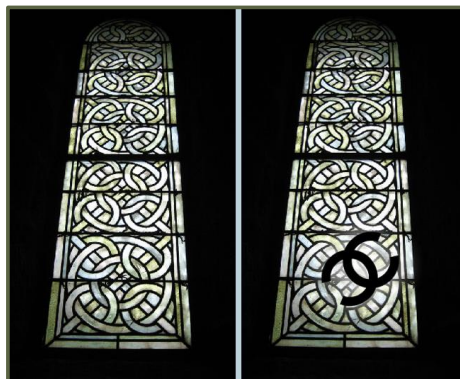
5.1. Coco Chanel

Imatge 94. Retrat de Gabrielle Chanel al 1910.

Gabrielle Chanel, coneguda com *Coco Chanel*, va néixer a Saumur (França) l’any 1883 i va morir l’any 1971 a París. Va ser una modista francesa que va revolucionar el món de la vestimenta i de la moda durant el període d’entreguerres. Coco es reconeguda pel seu treball per l’alliberació i lluita per la igualtat de la dona durant el segle XX, mitjançant la seva línia d’estil informal i còmoda mostrant una imatge d’una dona treballadora amb una indumentària semblant a l’home del moment.

Era filla d’un xerraire venedor home, Albert Chanel, que va abandonar els seus cinc fills i va enviar a les seves tres filles a un orfenat. Gabrielle va viure durant quasi set anys dins el convent de *l’Aubazine*. Aquell edifici era d’estil romàntic i això va inspirar-la en aquell món ascètic, el seu sentit de l’austeritat, la seva preferència pel blanc i negre, i l’estil barroc, l’or i les pedres de colors. Al sortir de l’orfenat, Gabrielle es dedicava a treballar pel matí i a cantar en un cabaret per a les tropes de cavalleria per les nits. Era coneguda com a Coco perquè solia cantar *Who has seen Coco?* (*¿Quién ha visto a Coco?*) però a ella li agradava comentar que Coco havia estat el sobrenom que li va donar el seu pare. Coco Chanel vestia i semblava un home ja que s’inspirava en la indumentària masculina.

Imatge 95. Els vitralls de la capella de l’orfenat l’Aubazine on Gabrielle Chanel va viure durant casi set anys. Es pot veure l’origen del símbol de la marca Chanel.

Imatge 95. Fotografia de Gabrielle Chanel i Boy Capel l’any 1913.

Quan trobà a l’amor de la seva vida, Arthur Edward, conegut com a Boy Capel, un anglès ric, Coco es convertí en Chanel. Va decidir obrir les seves primeres botigues a París, Deauville i Biarritz. Volia treballar per guanyar la seva llibertat econòmica.

L’any 1910, Gabrielle Chanel va obrir la seva primera boutique de barrets *Chanel Modes* en el nº 21 de la *rue Cambon* a París. Les actrius franceses més famoses van lluir els seus barrets, la qual cosa va contribuir a consolidar la seva fama. La senzillesa que caracteritzava la seva forma de vestir va causar una gran sensació i va ser imitada per tota la capital francesa.

L'any 1913, Gabrielle Chanel va obrir una nova boutique en la ciutat de Deauville, on ofería roba esportiva. Va introduir una col·lecció que va tenir un gran ressò dins la societat: va confeccionar una peça de caràcter masculí, el jersei de punt, que va revolucionar la relació de les dones amb el seu cos.

Imatge 96. Inauguració de la boutique de Chanel en la ciutat de Deauville l'any 1913.

Imatge 97. Inauguració de la primera boutique 'Chanel Modes' a París l'any 1910.

L'any 1915, Chanel va obrir la seva primera casa de costura en Biarritz, França. I l'any 1918, va obrir al 31 *rue Cambon* la seva primera casa de costura de París. Va ser llavors quan la simple artesana i òrfena d'Aubazine es va convertir en la reina de París.

Quan va esclatar la Primera Guerra Mundial l'any 1914, les dones van haver d'ocupar els llocs de treball que deixaven vacants els homes que marxaven al front. Les noves responsabilitats adquirides i el nou paper actiu que assumien les dones requerien una major comoditat per poder duu a terme el seu nou lloc dins la societat. Llavors Coco Chanel es va adonar que la indumentària femenina havia de deslligar-se dels seus elements rígids i estàtics com la cotilla, i encaminar-se cap a un estil més esportiu i pràctic. Malgrat que les seves primeres clientes van ser treballadores, finalment va aconseguir conquistar a l'alta societat.

Imatge 98. De la col·lecció 'garçon' de Chanel, el charming chemise dress.

Més endavant, va llençar al mercat el *charming chemise dress* que consistia en un vestit camisa llis sense cintura que ressaltava el bust femení i que ella complementava amb perles. Cal destacar també, la seva iniciativa per escurçar la longitud de les faldilles, mostrar els

turmells i bronzegar la pell. Coco Chanel va crear l’estil *garçon* que consistia en faldilles *prisades*⁵⁰ d’estil mariner, vestits de cintura baixa, impermeables, pantalons femenins, els vestits de *tweed* escocès, la sabata de punta rodona, la popular bossa de cadenes daurades que es duia en bandolera -el *matelassé*- i el tall de cabell curt. Chanel tancà una època i ajudà a la moda a canviar de segle.

L’any 1921 va néixer el famós perfum de Chanel n° 5, fruit de la unió de la marca Chanel amb Ernest Beaux, un perfumista francès. S’anomena *Chanel n° 5* perquè va ser el cinquè perfum presentat a *mademoiselle*⁵¹ Chanel. Cal destacar el paper que va tenir l’actriu Marilyn Monroe en la propaganda del producte, que es va convertir en un símbol quan, en una entrevista, va assegurar que l’única cosa que portava per dormir eren unes gotes de Chanel n° 5.

Imatge 99. Marilyn Monroe amb Chanel n°5 a la seva mà esquerra, promocionant el perfum de la casa Chanel.

El 1926, Chanel encara va crear *la petite robe noire* (vestit negre) que va esdevenir portada de moltes revistes de moda com Vogue i el famós conjunt de Chanel: el vestit amb faldilla i jaqueta a conjunt de màniga llarga i sense coll.

Imatge 100. La *petite robe noire* de Chanel.

⁵⁰ Fer una sèrie de petits plecs permanents a una roba.

⁵¹ En francès, senyoreta.

L’any 1931, Gabrielle Chanel va decidir viatjar a Hollywood per confeccionar els vestits de les estrelles més importants del moment degut a la demanda que hi hagué en aquella època.

Durant la Segona Guerra Mundial, Chanel va haver de tancar la seva casa de costura. Només quedà oberta una boutique on es venien perfums i accessoris per la venda de soldats parisencs i nord-americans. Les tornarà a obrir l’any 1954 amb el llançament de les seves primeres creacions d’abans de la guerra però altres dissenyadors comencen a fer-li competència.

Imatge 101. Soldats francesos a la casa de Chanel a la rue Cambon nº 31 a París durant la Segona Guerra Mundial.

Karl Lagerfeld va ser ascendit al càrrec de dissenyador cap l’any 1983 i va modificar la moda de Chanel, reemplaçant les línies antigues per talls més reduïts i dissenys més cridaners. Actualment és la marca que més perfums ven un nivell mundial en el sector de luxe.

Per acabar aquest capítol sobre Coco Chanel, he inclòs unes quantes frases dites per la dissenyadora francesa que m’han cridat l’atenció i han il·luminat més aquesta recerca:

"Si has nascut sense ales, no facis res per impedir que et creixin."

"Vesteix vulgar i només veuran el vestit, vesteix elegant i veuran a la dona."

"La moda es passa de moda, l'estil mai."

"L'elegància no consisteix en posar-se un nou vestit."

"La simplicitat és la clau de la veritable elegància."

5.2. Christian Dior

Imatge 102. Fotografia de Christian Dior.

Christian Dior va néixer a Granville, Normandia, l'any 1905 i va morir a Montecatini, Itàlia, l'any 1957. Va ser un modista francès que va començar la seva carrera com a dibuixant de modes per a les marques d'*Agnès* i *Schiaparelli*, i va acabar treballant com a dibuixant de models per a *Robert Piguet*. Finalment, l'any 1946 va fundar la seva pròpia firma de costura a París.

Christian Dior va ser un dels dissenyadors coneguts més elegants i dones com la duquessa de Windsor, adoraven els seus dissenys. A més, Dior es movia pels carrers de Hollywood amb les seves models com Rita Hayworth, Eva Gadner i Marlene Dietrich. Aquesta última lluïa vestuari confeccionat precisament per Dior a la pel·lícula *Stage Fright* de Hitchcock.

Imatge 103. Marlene Dietrich vestint un disseny de Dior a la seva pel·lícula 'Stage Fright' l'any 1950.

Christian Dior va estudiar ciències polítiques, però aviat va abandonar aquests estudis per poder estudiar música. Va acabar obrint una galeria d'art a París l'any 1928. Quan la seva mare va morir l'any 1931, l'empresa familiar dels Dior que es dedicà al sector de la *bugaderia*⁵² va fer fallida. A més, Dior va patir tuberculosi i va haver d'abandonar la seva galeria d'art. Aquests desastres van fer que Christian Dior hagués de sobreviure mitjançant la hospitalitat dels seus amics i que vengués els seus esbossos de dissenys a periòdics i revistes.

Seguidament, va treballar amb molts dissenyadors com *Robert Piguet* l'any 1938, fins que l'any 1946, crea la seva *Maison* d'alta costura en el n° 30 de la *avenue*

⁵² Ofici que consisteix en netejar la roba.

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d’ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

Montaigne a París. L’any 1947, va obrir una oficina a New York que va assegurar-li l’èxit dins del món de la moda. Per a Christian Dior la paraula ‘moda’ va passar a ser substituïda per ‘New Look’ i la seva primera proposta van ser els vestits d’espatlles estretes i faldilles fins a la mitja cama. El 12 de febrer de 1947, Christian Dior celebrà la seva primera desfilada d’alta costura amb la presentació de les línies *Corolle* i *En huir*, i el llançament del seu primer perfum *Miss Dior*. L’any 1957, Dior es va convertir en el rei de la moda sent el primer dissenyador amb una portada a la revista *Times*.

Imatge 104. Maison Dior n° 30 de la avenue Montaigne, París.

Imatge 105. Línia Corolle de Dior l’any 1947.

Imatge 106. Revista Times amb Christian Dior a la portada l’any 1957.

Dior va tenir un paper molt important després de la Segona Guerra Mundial, ja que va saber afrontar la depressió de la postguerra i reflectir en la seva roba les necessitats de recuperació i optimisme de la societat, concretament els d’alta classe. Així és com va donar a la moda un nou impuls.

Imatge 107. Disseny de Dior després de la Segona Guerra Mundial.

Els vestits de Dior es classificaven en l’alta costura i dins el luxe, i van tenir un gran èxit amb les seves peces que es cenyien i exageraven la figura femenina: faldilles a mitja cama acampanades i voluminoses amb molt de volt que destacaven el bust i minimitzaven la cintura. Dior els complementava amb barrets inclinats, collarets i talons d’agulla. En poques paraules, Christian Dior definia una figura d’una dona amb un estil absolutament elegant. Aquesta tendència va ser coneguda per la premsa amb el nom de *New Look* i va renovar l’estil dels anys quaranta que moltes dones europees i americanes encara vestien.

Imatge 108. Primer New Look de Christian Dior l'any 1947 amb un vestit d'espatlles estretes i faldilles mitja cama.

La recuperació econòmica dels anys cinquanta va significar una onada de consumisme que va arribar a la moda com una oportunitat per desenvolupar la creativitat i l’elegància; es va iniciar doncs, una edat d’or per a marques com Christian Dior.

“Vull ser un arquitecte, convertir-me en un dissenyador que ha de seguir les regles de les principals normes de l'arquitectura. No té sentit parlar d'arquitectura del disseny. Un vestit és creat a partir de la tela, i la fabricació de la tela és el secret del disseny. I aquest és el secret que depèn de la primera llei de l'arquitectura obeint la llei de la gravetat.” - Christian Dior.⁵³

Imatge 109. Christian Dior acompanyat de models vestint el seu New Look de 1950.

Cal destacar que, les grans marques de roba d'aquest segle van ser ben rebudes per un gran grup de la població, però també van rebre crítiques. Van aparèixer conjunt de dones que es manifestaven davant la *Maison Dior*, criticant l'extravagància amb que la marca utilitzava alguns materials. Però no van tenir cap èxit i només van aconseguir donar-li més publicitat a la marca.

Christian Dior va morir als 52 anys durant unes vacances a Itàlia i la seva mort va provocar un buit en món de la moda. Malgrat això, la Casa Dior va seguir endavant amb altres dissenyadors que avui en dia segueixen il·lustrant aquest món de la moda: Yves Saint-Laurent, Marc Bohan, Gianfranco Ferré y John Galliano.

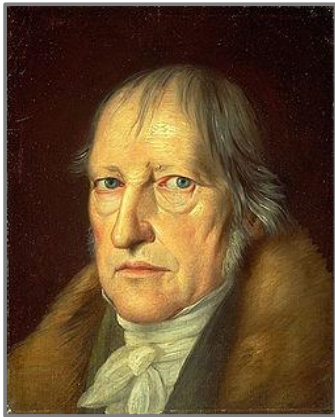
⁵³ Luis Fernando Osorno Yopez. La historia de Christian Dior. 24 d'agost de 2012. <<https://www.youtube.com/watch?v=-KTGDO8OWi4>>

6. Filosofia de la moda

En aquest treball, no només volia parlar de la vestimenta i la moda des d'un punt de vista històric, sinó que també estava interessada en comprendre les funcions d'aquestes des d'un vesant més filosòfic. Al llarg d'aquesta investigació, m'he topat amb alguns personatges que han estudiat la significació de la vestimenta al llarg del temps.

6.1. Sistema de signes

Des del segle XVIII, van començar a destacar personatges que començaven a tenir un pensament alternatiu sobre la moda. Aquests personatges eren filòsofs que es qüestionaven les funcions de la vestimenta i com aquestes afectaven a un grup social. És quan es comença a parlar sobre un sistema de codi en la indumentària amb una finalitat social determinada.

Imatge 110. Retrat de Friederich Hegel l'any 1831.

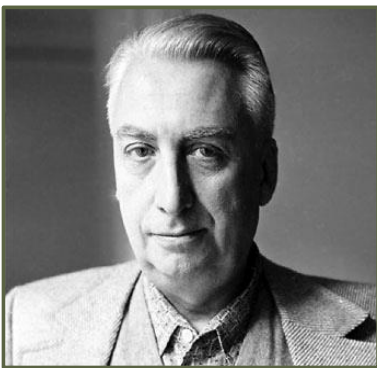
Per a Hegel (s. XVIII i XIX) filòsof alemany de l'idealisme i revolucionari de la dialèctica, defensà una relació entre cos i vestit en un pla de significació: *el cos en té valor i el vestit es revela, llavors la nostra targeta d'identitat prèvia a la interrelació dialèctica, ja que a través dels signes del vestir les persones deduíem diverses característiques del seu portador, com ara el sexe, l'edat, la posició social i fins i tot la funció en el cas dels uniformes. En suma, el vestit constitueix un enunciat icònic el contingut és: jo. La funció del vestit és la comunicació, que Hegel denomina l'expressió de l'esperit:*

“Cobreix el superflu dels òrgans que, sens dubte, són necessaris per a la conservació del cos, per a la digestió, etc.; però superflus per a l'expressió de l'esperit.”

Per Umberto Eco, humanista italià del segle XX, el vestit és un codi per sobre de qualsevol altra consideració: “Hi ha casos en què l'objecte perd fins a tal punt la seva funcionalitat física i adquireix fins a tal punt valor comunicatiu, que es converteix sobretot en un signe i segueix sent objecte només en segona instància. La moda és un d'aquests casos.”⁵⁴

Amb altres paraules, es pot dir que Hegel i Umberto Eco relacionen cos i vestimenta mitjançant un codi que permet extreure informació l'un de l'altre: s'estableix una comunicació entre aquests dos elements.

Umberto Eco planteja que les persones busquem uns signes concrets en la roba que després els altres llegiran en nosaltres. Eco s'inspira en el pensament estructuralista de Roland Barthes, escriptor i semiòleg francès del segle XX:

Imatge 111. Retrat De Roland Barthes.

“En tots els objectes reals, des del moment en què són estandarditzats (hi ha altres?) Caldria parlar no de funcions, sinó de funcions-signes. Llavors comprenem que l'objecte cultural posseeix, per la seva naturalesa social, una mena de vocació semàntica”⁵⁵.

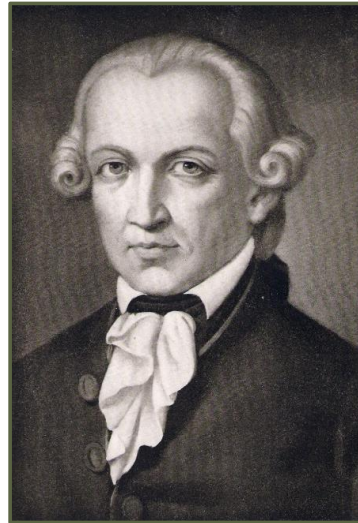
Hem de diferenciar doncs, la funció comunicativa de la vestimenta, que alhora també pot servir per mentir. Però aquesta mai enganya, sinó el que menteix són les disfresses. En altres paraules, es pot dir que gràcies a un estil, les persones podem formar part d'un grup social –també podem ser exclosos– ja que en nosaltres portem un codi que comuniquen als altres informació del portador.

⁵⁴ HISTORIA DEL TRAJE, Capítulo 21: Introducción a la indumentaria contemporánea: (I) Pensamiento, , Pablo Pena, 2008).

⁵⁵ SISTEMA DE LA MODA I ALTRES ESCRITS, Roland Barthes, Paidós Iberica, 2003. pàgina 132.

6.2. Vestimenta, socialització i civilització

Kant, filòsof alemany del segle XVIII, va considerar el vestit com una victòria de la raó sobre l’instint perquè aquest elimina de la vista els òrgans sexuals que exciten el nostre desig i ens priven de l’exercici intel·lectual. Es podria dir el contrari dels animals, l’apetència sexual dels quals es desperta a causa del fet de no anar vestits i en conseqüència de l’exposició dels seus òrgans reproductius.

Imatge 112. Retrat de Immanuel Kant.

Encara més, mitjançant psicoanàlisis s’ha demostrat que l’ús quotidià de túniques del matí fins la nit, provoca que els éssers humans oblidin el seu cos. D’aquesta manera es podria explicar que la vestimenta amb múltiples capes en les túniques fos molt important en els uniformes religiosos.

Per contra, el psicoanalista britànic John Carl Flügel (s. XIX i XX) defensa que la no-exhibició dels nostres òrgans causa una manifestació de la nuesa i el contactes de la pell amb els estímuls atmosfèrics exciten l’erotisme.

Auguste Comte (s. XVIII i XIX), va basar la societat en el vestit. Per a Compte, el vestit suposa la marca de la civilització que diferencia l’home civilitzat de l’home salvatge, i que crea la necessitat de reflexionar sobre aquesta –la civilització- i treballar per perfeccionar-la. És quan neix doncs, el progrés tecnològic de la humanitat. El vestit s’ha convertit en un motor de la imaginació i del pensament raonat que dona lloc als diferents estils socials.

No només Compte va establir una relació societat-vestit. Thomas Carlyle, assagista i escriptor satíric escocès del segle XVIII i XX, va arribar a firmar el següent: “*La societat està fundada sobre la vestimenta*”⁵⁶. Carlyle, en la seva obra més important sobre el vestir durant el segle XIX, *Sartor Resaltus*, va assignar tres funcions principals a la indumentària: la protecció, el pudor i l’ornamentació:

“Perquè l’adorn és comunicatiu. L’ésser humà és un esperit lligat per llaços invisibles a tots els homes i les vestidures constitueixen els emblemes visibles d’aquest fet.”

Altres com Jean Brun, filòsof francès del segle XX, defensà que l’home busca la comunió amb els seus semblants mitjançant símbols i ritus que batallen contra la nuesa. Brun i Carlyle van estar d’acord quant a la funció essencial de la vestimenta: l’alliberament de la *vacuïtat còsmica*⁵⁷ en sentir-nos sols i sense respostes concloents a les preguntes ontològiques. Per tant, l’home no es vesteix només perquè desitja amagar la seva nuesa, sinó que tampoc pot lliurar-se d’aquesta.

Després de llegir les diverses teories formulades per diferents filòsofs, podem concloure que quan parlem de vestimenta, no ens referim doncs només a un simple tros de tela sinó que darrera de tants fils s’hi amaga un secret. Aquest secret identifica cadascuna de les personalitats de la persona. A més, es pot considerar que la necessitat de vestir-se va associada a la protecció, el pudor, l’ornamentació i la comunió.

⁵⁶ SARTOR RESARTUS, Vida i opinions del senyor Teufelsdröckh, Fraser’s Magazine, 1833.

⁵⁷ La llei de vacuïtat parteix del fet que tot en l’univers sorgeix d’un punt zero, d’un Ésser adimensional, adireccional, és a dir, d’un espai que, potencialment, pot ser-ho tot, però que no s’ha manifestat.

7. Part pràctica

7.1. 080 Fashion Barcelona

El passat 30 de juny vaig assistir a l'esdeveniment *080 Fashion Barcelona*. La *080 Fashion Barcelona* va néixer el juliol de 2007 i consisteix en una plataforma per donar visibilitat a dissenyadors independents i convertir-se en un referent del disseny i moda de l'avantguarda a nivell internacional. La *080 Fashion Barcelona* va ser impulsada per la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu de tornar a impulsar el sector tèxtil a Catalunya a través del reconeixement de dissenyadors catalans. Aquest any la *080 Fashion Barcelona* s'ha organitzat a l'Estadi Olímpic Lluís Companys des del 29 de juny fins al 3 de juliol.

Vaig decidir assistir-hi perquè crec que és una gran oportunitat per apropar-se al món tèxtil i de la moda, per tant, un bon annex per complementar el meu treball. Vaig tenir la sort d'aconseguir entrades per a les desfilades de: TCN, Txell Miras i Blame Label.

Com a conclusió, aquesta visita m'ha servit per veure aquest sector de la vestimenta i de la moda des d'un punt de vista més proper i personal. Una de les coses que em va impactar de les desfilades, va ser el missatge que el dissenyador o dissenyadora transmetia a través de la roba i la creativitat que trencava les formes quotidianes de la vestimenta.

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d’ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

Imatge 113. Desfilada Blame Label a la 080 Fashion Barcelona.

Imatge 114. Desfilada Blame Label a la 080 Fashion Barcelona.

Imatge 115. Desfilada TCN a la 080 Fashion Barcelona.

Imatge 116. Desfilada Blame Label a la 080 Fashion Barcelona.

Imatge 117. Desfilada TCN a la 080 Fashion Barcelona.

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d'ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

Imatge 118. Desfilada TCN a la 080 Fashion Barcelona.

Imatge 119. Desfilada Txell Miras a la 080 Fashion Barcelona.

Imatge 120. Desfilada Txell Miras a la 080 Fashion Barcelona.

Imatge 121. Desfilada Blame Label a la 080 Fashion Barcelona.

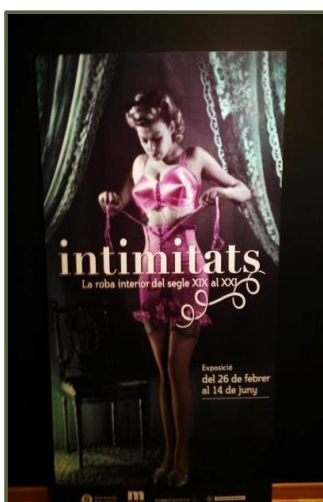
Imatge 122. Desfilada Blame Label a la 080 Fashion Barcelona.

7.2. Exposició intimitats

El 28 de febrer vaig visitar l'exposició *Intimitats; la roba interior del segle XIX al XXI* al Museu de Badalona. Aquesta presentació era una exposició i un catàleg que explicava molts aspectes de la nostra societat a través de la roba íntima.

Encara que el meu treball de recerca no es centra en aquest sector, crec que ha sigut una part del món tèxtil molt important pel desenvolupament de la moda dels anys XVIII, XIX i XX. I com ja heu pogut observar, els punts del meu treball que fan referència a aquest períodes, faig una petita menció a algunes de les peces interiors més destacades.

Durant aquesta visita he après que és innegable el predomini de la roba femenina per sobre del de la masculina, ja que aquesta ha canviat molt més d'acord amb els rols que la societat ha atribuït a cada gènere. També he pogut veure com mantenien peces quotidianes amb les seves respectives variacions. Però en definitiva, aquesta exposició m'ha servit per observar que aquest tipus de roba va anar adquirint noves funcions com la de contribuir a donar al cos l'aspecte exterior que exigien les pautes de la indumentària de cada moment.

Imatge 123. Cartell publicitari de l'exposició *Intimitats: la roba interior del segle XIX al XXI* al Museu de Badalona.

Imatge 124. Apartat sobre la roba interior femenina del segle XIX dedicat al mirinyac a l'exposició *Intimitats: la roba interior del segle XIX al XXI* al Museu de Badalona.

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d'ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

Imatge 125. Apartat sobre la roba interior femenina del segle XX dels sostenidors a l'exposició Intimitats: la roba interior del segle XIX al XXI al Museu de Badalona.

Imatge 126. Apartat sobre la roba interior masculina del segle XX dels union suits a l'exposició Intimitats: la roba interior del segle XIX al XXI al Museu de Badalona.

Imatge 127. Apartat sobre la roba interior femenina al segle XX de les mitges a l'exposició Intimitats: la roba interior del segle XIX al XXI al Museu de Badalona.

Imatge 128. Apartat sobre la roba interior femenina del segle XX de sostenidors i mitges a l'exposició Intimitats: la roba interior del segle XIX al XXI al Museu de Badalona.

Imatge 129. Apartat sobre la roba interior del segle XXI que mostra que la llenceria ha deixat de ser íntima per ser mostrada a l'exposició Intimitats: la roba interior del segle XIX al XXI al Museu de Badalona.

7.3. El meu vestit de promoció

En primer lloc, vull destacar que el meu treball de recerca ha patit molts canvis. En un principi volia demostrar l'efecte que la vestimenta i la moda provoquen sobre la societat i ho volia complementar amb la pràctica de recrear una petita línia del temps en 3D per estudiar l'evolució d'aquests dos grans camps. Però quan vaig començar la recerca sobre la història de la indumentària vaig observar que la roba evolucionava una darrera de l'altre i que, finalment, tot semblava ésser el mateix amb petits canvis o afegits. Per aquest motiu, vaig començar a formular-me moltes preguntes sobre com seria i quina forma tindria la roba del futur, i vaig decidir encaminar el meu projecte cap a una tesis sobre el desenvolupament dels orígens fins a una realitat no molt llunyana, el futur. Per tant, la pràctica d'aquesta seria crear un possible disseny de la indumentària futurista a partir de la investigació del que 'es manté i no es manté' de la moda. Però tot va complicar-se quan vaig descobrir que el sector tèxtil s'encaminarà (de fet, ja s'està començant a desenvolupar) a la fabricació de teixits intel·ligents. Vaig intentar aconseguir aquest nou material però per una part encara no estava disponible al mercat i per l'altra, intuïa que el pressupost econòmic se m'escaparia de les mans. En poques paraules, no veia factible la pràctica d'un disseny futurista sense la seva essència: el material de fabricació.

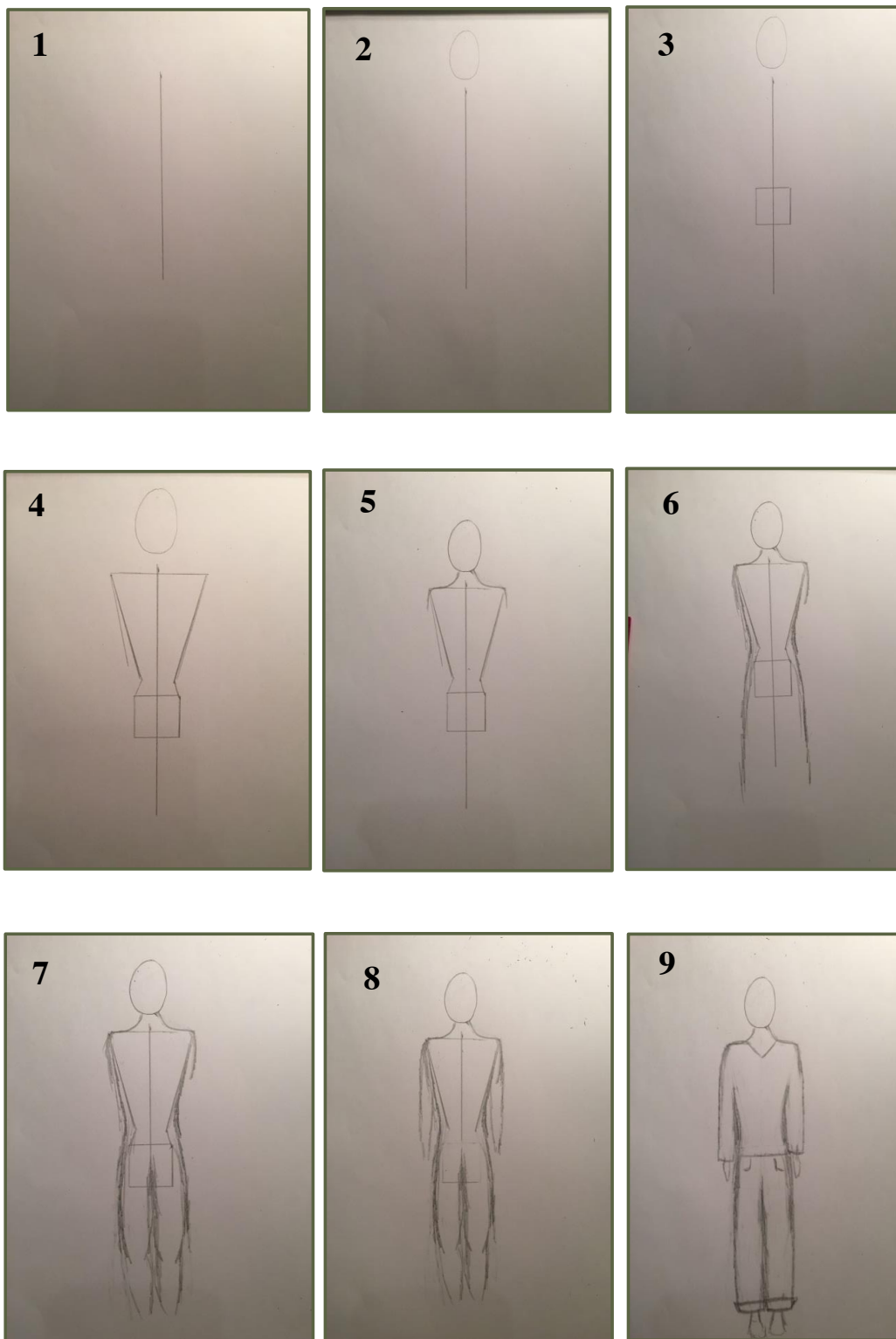
Tercerament, desesperada per no saber cap a on orientar el meu treball, vàrem decidir, la meua tutora de recerca i jo, enfocar-lo cap a una teoria que havia sorgit anteriorment durant la elaboració del treball: el 'tot torna'. Tenia molts arguments per desenvolupar aquest tema però la part pràctica coixejava bastant.

Finalment, vaig fer l'últim canvi: crear allò pel què la vestimenta i la moda han tingut com un dels objectius durant tota la història de l'home: expressar els meus sentiments. I quin moment més idoni per reflectir el que sento després de tot el viscut durant aquest any tan complicat? La promoció. A més a més, també sintetitza la teoria de 'tot torna', perquè un vestit recull els elements ja creats en d'altres etapes, i analitzats al llarg d'aquest treball.

Per posar en marxa la producció d'un vestit, el primer pas que cal seguir és el disseny d'aquest. Per això, és necessari dibuixar un esbós sobre la idea que es té en ment. A continuació, cal passar l'esbós a croquis. Vaig informar-me per internet sobre les pautes que ha de tenir el croquis d'una dona en la confecció d'un vestit en visió frontal:

1. Dibuixar una línia recta pel centre del cos. La figura ha de ser el més simètrica possible.
2. A l'extrem superior, dibuixar el rostre. Aquesta ha de ser més plana en la part superior i més corba en la part inferior.
3. Dibuixar un quadrat centrat en la línia central en l'àrea de la pelvis. Depenent de la mesura que vols que tingui el teu model, es pot dibuixar amb diferents amplades.
4. Estendre les línies del tors des de dalt fins les cantonades del quadrat de la pelvis. El tors ha d'estendre's cap amunt, doblgant-se cap endins a la mitat en l'àrea de la cintura i creixent cap enfora de nou a l'alçada de les espatlles.
5. Dibuixar el coll i el cap. El coll ha de mesurar un terç de l'amplada de les espatlles i la mitat de la llargada del cap. El cap ha d'estar en proporció al cos.
6. Dibuixar les cames. Les cames han de mesurar quatre vegades el cap i ha també ha d'estar en proporció al cos.
7. Dibuixar els peus i els braços. Els peus s'acostumen a dibuixar com triangles allargats de la mateixa llargada que el cap i els braços disminuint l'amplada fins arribar a les nines.
8. Finalment, dibuixar el teu vestit en ment en proporció el model que has creat.

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d’ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

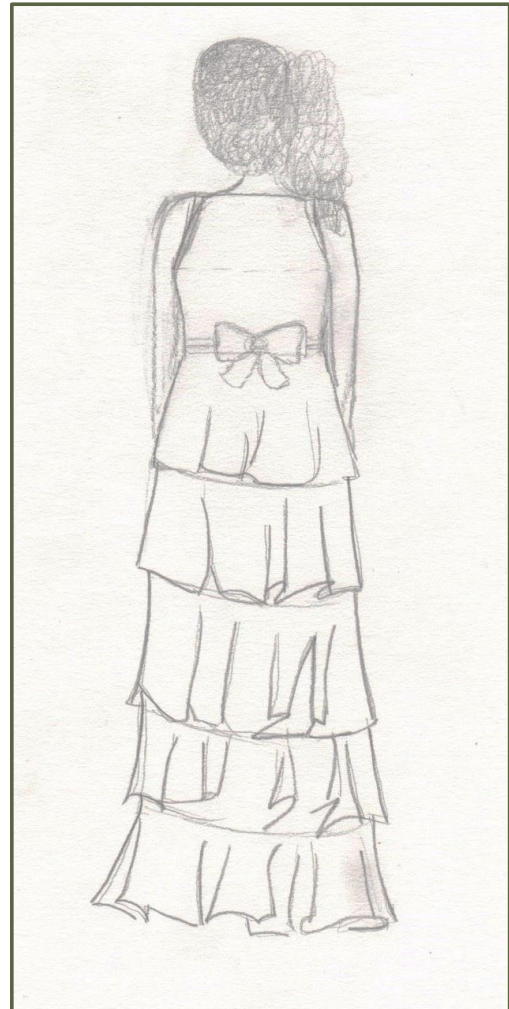

Imatge 130. Collage de fotografies sobre el procediment de creació d'un croquis d'un model.

Aquest va ser el meu croquis: un vestit de promoció llarg amb un escot acabat en punta (influència del coll en V dels vestits sencers sorgits al Rococó) i amb un gran llaç al darrera, com els del vestit camisa propis del Neoclassicisme.

Imatge 131. Croquis del meu vestit de promoció I: part de davant.

Imatge 132. Croquis del meu vestit de promoció I: part de darrera.

A continuació, vaig presentar els meus dibuixos a una professional en la confecció de teixits, la Montse Mateu, però em va recomanar que dissenyés un vestit més simple, ja que aquest al tenir volants complicava l’elaboració d’aquest. Per tant, vaig decidir crear un vestit més simple pel que fa la forma.

Aquest és el disseny definitiu amb el que em vaig inspirar per confeccionar el meu vestit de promoció. Com podem observar, el gran llaç del tòrax es manté però els volants els substitueixo per una tela simple que cau a terra. A més, l’escot apuntat el modifico per un vestit d’una sola banda (inspirat en les capes que es repenjaven en una sola espatlla en el Renaixement).

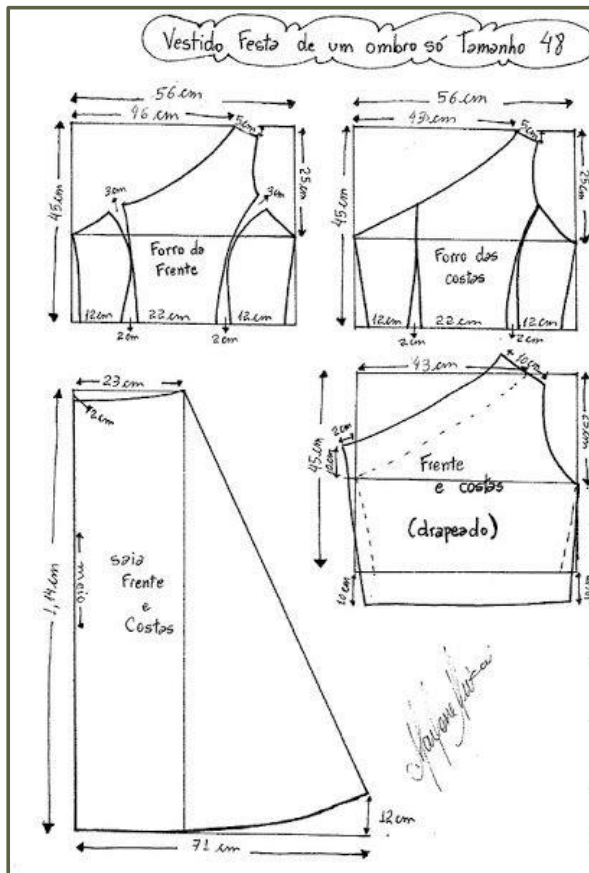

Imatge 133. Croquis del meu vestit de promoció II: part de davant.

Imatge 134. Croquis del meu vestit de promoció II: part de darrera.

El següent pas, consisteix en elaborar uns patrons. Un patró, en l'àmbit del tall i confecció, és una plantilla realitzada en paper per ser copiada en el teixit i fabricar una peça de vestir, tallant i cosint les diferents peces. Per tant, existeix un patró per a cada forma de la vestimenta. Em vaig inspirar en el següent model extret d'una xarxa social - Pinterest - per dibuixar els patrons del meu vestit.

Imatge 135. Dibuix d'un patró d'un vestit d'una sola banda.
Fotografia extreta de <https://www.pinterest.com/sandraamariah/modelagem-em-geral/>

Després, vaig dibuixar els meus patrons.

Imatge 136. Patró del revestiment del vestit: part superior de davant.

Imatge 137. Patró del revestiment del vestit: part superior de darrera.

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d'ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

Imatge 138. Patrón del vestit: part superior de davant i de darrera.

Imatge 139. Patrón de la faldilla del vestit.

Imatge 140. Dibuixant els patrons de totes les peces del meu vestit de promoció.

Imatge 141. La meva amiga, Helena Serrano, fotografiant els patrons del meu vestit de promoció. També podem observar la fàbrica tèxtil on vaig realitzar la confecció d'aquest.

Una vegada tenim els patrons, es retalla la tela que utilitzarem per confeccionar el vestit seguint l'esquema dels patrons. En aquest cas, vaig dissenyar un vestit amb doble capa. Per una banda, la part interior del vestit, el revestiment, feta amb *poliamida elàstica* i, per l'altra, la part exterior del vestit feta amb *organdí* negre. Per tal de poder provar la seva textura, us he preparat una mostra en una cartolina apart d'aquest treball. Espero que ho gaudiu!

Imatge 142. Conjunt de teles de la fabrica tèxtil on vaig realitzar la confecció del meu vestit.

Quan tenim les peces de tela retallades amb la forma de cada part del vestit, el següent pas és **armar**⁵⁸ tot el conjunt. A més a més, és necessari **repuntar**⁵⁹ tota la peça sencera, així ens desfem dels petits fils que apareixen quan tallem una tela i ens assegurem que la tela sigui recta i uniforme. Cal destacar que, per fer aquest pas, vaig necessitar ajuda professional ja que jo no domino l’art de confecció amb la màquina de cosir *overlock*. Els germans Narciso i Montse Mateu van ser els dos grans especialistes que em van donar un cop de mà.

El resultat doncs, és un primer vestit de promoció. No obstant, aquest primer vestit és una prova. La prova serveix per comprovar i retocar les mesures del vestit. Generalment, abans de confeccionar un vestit, s’ha de fet una prova per construir la idea de la peça de roba que es vol fer. En el meu cas, la prova del vestit va sortir molt bé i només necessitava uns retocs per la part lateral dreta. Així doncs, vàrem aprofitar la prova per confeccionar ja el que seria el veritable vestit de promoció.

Imatge 143. La professional Montse Mateu armant el meu vestit amb la màquina de cosir overlock.

Imatge 144. Primer resultat del meu vestit de promoció: la prova.

Imatge 145. Primer resultat del meu vestit de promoció: la prova. Finalment, vàrem utilitzar la prova com a vestit final. Només necessitava un retoc a la part lateral dreta.

⁵⁸ Juntar les diferents peces de què es compon, cosir.

⁵⁹ Cosir en què la basteta de fil de cada punt cavalca una mica pels seus extrems amb les bastetes dels punts anterior i posterior.

Una vegada fet el petit retoc al lateral, vàrem pensar que la part superior del vestit quedaria més bé si afegíem una goma elàstica que subjectés el vestit a la pell. D’aquesta manera, la tela no queia i s’adequava a la figura del pit. Vàrem fer el mateix en la part de la cintura. Finalment, el meu vestit de promoció estava acabat.

Però no hi ha peça de roba sense els seus complements. Vaig decidir ornamentar el meu vestit de promoció amb un *xal*⁶⁰ i un cinturó que tingués un gran llaç al darrera. Aquestes dues peces les vàrem fer de vellut vermell. En primer lloc, vam comprar dos metres i mig de vellut vermell els quals només dos metres els faríem servir per crear el xal. El mig metre restant, el vam utilitzar per confeccionar el cinturó. El xal i el cinturó els vàrem doblegar per la meitat i els vàrem cosir als seus extrems. També els vàrem repuntar.

Per poder apreciar el resultat final, us deixo un reportatge del meu vestit de promoció i els seus complements. Espero que us agradi!

Imatge 146. El meu vestit de promoció amb cinturó i xal: part de davant

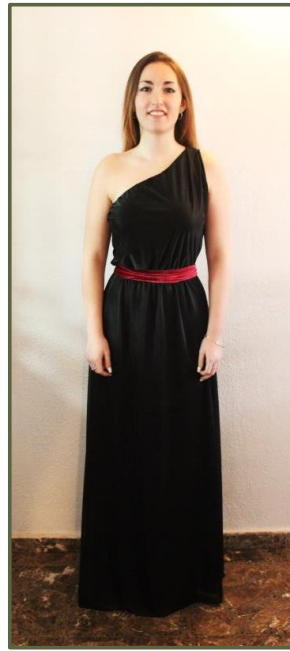

Imatge 147. El meu vestit de promoció amb cinturó i xal: perfil.

⁶⁰ Peça de vestir femenina de llana, de seda, etc., de forma rectangular que, posada a les espatlles, serveix d’abric o d’adorn.

Imatge 148. El meu vestit de promoció amb cinturó i xal: part posterior.

Imatge 149. El meu vestit de promoció amb cinturó: part de davant.

Imatge 150. El meu vestit de promoció amb cinturó: perfil.

Imatge 151. El meu vestit de promoció amb cinturó: part posterior.

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d’ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

Imatge 152. Vestit acabat!!!

8. Conclusions

Des d'un principi, pensava que volia dedicar-me en un futur a la moda. No només en crear i dissenyar moda, sinó en treballar en la comunicació i màrqueting d'aquesta. En la introducció d'aquest treball, he esmentat que trobava interessant la història de la vestimenta i el seu desenvolupament al llarg dels anys, i segueixo mantenint aquesta opinió. Però amb aquest treball m'he adonat a més que la passió que creia tenir per la moda abans d'iniciar-lo, no és la mateixa que la que tinc ara acabat el treball. M'agrada el disseny, crear i confeccionar coses noves. Sobretot, m'encanta la paraula "crear". Crec que és una paraula que està a l'abast de tothom. Tothom té la capacitat de crear coses noves, ja sigui dissenyant fórmules noves i científiques, com alguna historieta per variar. Per tant, he arribat a la conclusió que el que ens fa anar cap endavant com a éssers humans: dissenyar.

Després de finalitzar aquest projecte, ho tinc molt clar: em vull dedicar al disseny, però no de moda, sinó al gràfic. I m'agrada la idea d'intentar-ho cada dia més, per exemple: quan havia de distribuir les pàgines d'aquest treball o elaborar una portada elegant però a la vegada "crianera" em motivava i dedicava hores per fer-ho el millor possible. És aquí doncs on està el meu lloc. Però no vull transmetre una emoció errònia del meu treball, tot al contrari. Aquest treball m'ha ajudat a aclarir-me, a reencaminar-me, a fer-me veure el que realment m'agrada fer. Sinó l'hagués fet sobre vestimenta i moda, probablement, el proper any estaria estudiant disseny de moda i potser, me n'hagués penedit.

Tot i així, segueixo estimant aquest món de la roba tant com des del principi. M'encanta dedicar temps a treballar per convertir-me en una persona forta i segura de si mateixa, i això ho estic aconseguint gràcies, en part, a la roba. La moda per a mi, és una amiga que m'acompanya i m'ajuda a transmetre totes aquelles coses que vull expressar a aquest món. Una amiga a la que li importa el que hi ha dins teu i com ets per dintre. Les segones interpretacions, estan demés. Que et preocupis pel teu aspecte no significa ser

superficial, significa poder per estar orgullós d'estimar-te i tenir el poder d'expressar-te malgrat el que pensi la gent.

La moda no la decideixen els altres per tu, la crees tu: *un vestit no és un tros de tela, és un tros d'ànima.*

Havent finalitzat aquest treball, i a mode de conclusió, puc dir que la vestimenta i la moda són dos grans mons que no paren de créixer. Des d'un principi, la indumentària era senzilla i simple. Però poc a poc, va guanyant riquesa en els seus teixits i en les seves parts. Apareixen grans vestits amb extraordinàries ornamentacions que fan de la vestimenta i de la moda un art. A més, l'aparició d'una peça de roba provoca el sorgiment d'una altra o directament, l'evolució d'una més 'moderna'. També hi havia casos en els que una peça era present durant uns quants anys però després desapareixia. Es podria dir doncs que, la vestimenta i la moda han patit tot tipus de canvis quant a la forma. Quasi podria afirmar que totes les formes que una peça de roba pot adquirir ja han estat dissenyades. El que farà que la vestimenta i la moda segueixin creixent és la innovació en els materials.

Per tant, el que caracteritza el segle XXI, és a dir, la nostra vestimenta, és la diversitat. He pogut observar que, al llarg de la història, cada etapa estava caracteritzada per algunes peces o 'estils' que conformaven la indumentària, fet que ens permetria parlar doncs, d'una mena d'uniforme. En canvi, avui en dia, sortim al carrer i podem observar una gran diversitat de peces. Aquestes peces són de diferents colors, proporcions, textures, etc. La vestimenta contemporània és més variada i heterogènia que fa 2000 anys. Malgrat això, m'agradaria deixar aquesta qüestió oberta, doncs qui sap si, d'aquí uns segles, serà possible establir un sol i únic estil per a aquest segle XXI.

La moda era un concepte evident en tot el meu treball, ja que parlar de la vestimenta implica parlar sobre moda. Si més no, una de les coses que ens caracteritza

com a éssers humans, és el fet de ser persones de costums. I un costum origina una tendència acceptada per la societat. Això es pot veure tant en l'àmbit de la moda com en l'àmbit de les joguines, per exemple.

Pel que fa la part pràctica, elaborar i confeccionar un vestit de festa no era tan fàcil com jo creia. El que més m'ha agradat de tot el procés ha sigut el fet d'haver de dissenyar el meu propi vestit de promoció, ja que, com havia esmentat a la introducció d'aquest treball, una de les meves grans passions és el dibuix. Les complicacions van arribar quan vaig assabentar-me que confeccionar un vestit no és tan simple com agafar un llapis i una goma. La part de creació dels patrons és el que requereix més temps i un alt coneixement del tema. Malgrat això, estic molt orgullosa amb el resultat. Mai hagués imaginat que un vestit de festa pogués sorgir de les meves mans!

Per finalitzar el meu treball de recerca, vull compartir amb tots vosaltres la meua satisfacció. Elaborar aquest treball ha sigut una feina costosa però molt enriquidora. Aquest viatge en el temps m'ha fet aprendre moltíssim, i el que és més important, satisfer la meua curiositat sobre conèixer i estudiar la història i l'evolució de la vestimenta i de la moda. Fins aquí, espero que hàgiu gaudit d'aquesta feina tan com jo. Gràcies per el vostre temps.

9. Bibliografia

9.1. Llibres

BARTHES, Roland. *Sistema de la moda i altres escrits*. Barcelona: Paidós Ibérica, 2003.

CHARLES-ROUX, Edmonde. *Descubriendo a Coco*. Espanya: Lumen, 2009.

COSGRAVE, Bronwyn. *Historia de la moda*. Barcelona: Gustavo Gili, 2005.

Diccionari Castellà – Català. Barcelona: Enciclopedia Catalana, 1999.

DIOR, Christian. *Christian Dior y yo*. Barcelona: Colección GG Moda, 2007.

HART, Avril. NORTH, Susan. *La moda de los siglos XVII-XVIII en detalle*. Barcelona: Colección GG Moda, 2013.

LAVER, James. *Breve historia del traje y la moda*. Madrid: Ediciones Cátedra, 1988-2005, 9v.

LEIRA SÁNCHEZ, Amelia. *La moda en España durante el siglo XVIII*. Rioja: Indumenta: Revista del Museu del traje, 2007.

NIETO, M. Dolores. SADURNÍ, Núria. *Intimitats: la roba interior del segle XIX al XXI*. Barcelona: Museu de Barcelona, 2015.

RESARTUS, Sartor. *Vida i opinions del senyor Teufelsdröckh*. Londres: Fraser’s Magazine, 1833.

TRIADÓ, J.R. PENDÁS, M. TRIADÓ, X. *Història de l’art*. Barcelona: Vicens Vives.

UDALE, Jenny. *Diseño Textil Tejidos Y Tecnicas*. Barcelona: Gustavo Gili, 2005.

9.2. Pàgines Web

DIEC 2: <http://dlc.iec.cat/>

HISTORIA DE LA MODA:

<https://sites.google.com/site/historiadelamodaindumentaria/6-el-renaixement/>

HISTORIA DEL TRAJE:

<http://historiadeltraje.blogspot.com.es/search/label/12.%20Renacimiento%3A%20Evoluci%C3%B3n%201490-1530>

RAE: <http://www.rae.es/>

SINÒNIMOS WORD REFERENCE: <http://www.wordreference.com/sinonimos/>

9.3. Imatges i vídeos

La majoria de les fotografies d’aquest treball estan extretes de:

WIKIPÈDIA, HISTORIA DEL TRAJE, HISTORIA DE LA MODA, BIOFRAGIAS Y VIDAS, LLIBRE BREVE HISTORIA DEL TRAJE Y LA MODA.

Vídeos consultats:

CHRISTIAN DIOR (GRANDES EMPRESARIOS DEL SIGLO XX):

<https://www.youtube.com/watch?v=-KTGDO8OWi4>

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d’ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido

“Un vestit no és un tros de tela, és un tros d’ànima.”
Sharon del Carmen Guerrero Sabido
